

Gospod Zdravko Počivalšek, minister
Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo

Kotnikova ulica 5
1000 Ljubljana
E: gp.mgrt@gov.si

Ljubljana, 15. 4. 2021

Zadeva: predlogi za spremembo oz. dopolnitev interventne zakonodaje

Spoštovani gospod minister,

zahvaljujemo se vam za aktualno podporo slovenskemu gospodarstvu, nenazadnje za vse naše pretekle predloge, do katerih se je vaša strokovna ekipa opredelila in jih podprla.

V nadaljevanju vam pošiljamo tri predloge za spremembo oz. dopolnitev interventne zakonodaje, ki ju pomembne gospodarske družbe izpostavljajo kot ključne. Gre za trenutno akutna področja, zato bi jih bilo potrebno urediti v najkrajšem možnem času z namenom, da se prepreči izguba delovnih mest v gospodarstvu. Predlogi so naslednji:

1. oprostitev vračila prejetih sredstev za podjetja v posebnih okoliščinah
2. oprostitev vračila prejetih sredstev in naslova začasnega čakanja na delo v prvem valu in
3. površinsko odkopavanje v zvezi z reševanjem podaljševanja koncesij za izkope mineralnih surovin za slovensko industrijo gradbenega materiala.

V nadaljevanju bomo vsakega izmed ukrepov podrobneje pojasnili oziroma utemeljili.

1. OPROSTITEV VRAČILA PREJETIH POMOČI ZA PODJETJA V POSEBNIH OKOLIŠČINAH

Ukrepi, kot so povračilo nadomestila za čakanje na domu, povračilo nekritih fiksnih stroškov in mesečni temeljni dohodek, so upravičenost do koriščenja ukrepov vezali na padec prihodkov v določenem obdobju. Pogoj na splošno ni sporen, povzročča pa težave pri posameznih subjektih, ki so jim izredni dogodki (večje investicije kot na primer zagon novih programov, linij, širitev prodajnih prostorov, pripojitev novih lokacij ali podjetij) bistveno izkrivili (vplivali na) sliko poslovanja v letu 2020 v primerjavi z 2019. Takšna podjetja so morda širitev fizičnega poslovanja načrtovala že predhodna leta, vendar so kljub padcu tekočega poslovanja investicije izvedla, kar

je iz narodno-gospodarskega učinka pozitivno. Posledično niso beležila večjega padca prihodkov in bi morala vračati pomoči, v praksi pa so na obstoječi infrastrukturi (na osnovnih sredstvih pred širitvijo) beležila večji padec prihodkov. **Kriterij bi tako lahko bil vezan na padec prodaje glede na obseg osnovnih sredstev v letih 2020 in 2019.**

Pozivamo vas, da takšnim podjetjem omogočite individualno obravnavno in pregled argumentov za uveljavljanje izjeme za oprostitev vračila prejetih pomoči, pri katerih je bil pogoj padec prihodkov.

2. OPROSTITEV VRAČILA PREJETIH SREDSTEV IZ NASLOVA ZAČASNEGA ČAKANJA NA DELO V PRVEM VALU

Prvi val epidemije, ki je z neverjetno hitrostjo zajel Slovenijo, Evropo in preostanek sveta, je v lanskem marcu prišel kot šok in povzročil popoln kolaps na svetovni ravni, in sicer predvsem v 2. četrtletju. Gospodarstvo, ravno tako kot celotna civilna družba, ni bilo pripravljeno na tako silovit izbruh in ni vedelo, kako se na to odzvati. Prihajalo je do motenj v dobavi surovin, ustavila se je prodaja na svetovnem trgu, zaustavila se je logistika, ni bilo zadostne količine mask in razkužil za zagotovitev varnih razmer na delovnem mestu. Epidemiologi so pozivali, naj ljudje ne hodijo na delo, temveč naj ostanejo doma. Situacija je bila zelo negotova in je terjala hitre reakcije, informacij pa je primanjkovalo. Iz vseh navedenih razlogov je mnogo podjetij v obdobju prvega vala popolnoma ustavilo svoje aktivnosti ter je zaposlenim odredilo čakanje na delo od doma. ZIUZEOP in ZIUZEOP-A, ki urejata ukrep začasnega čakanja na delo v obdobju od 13. 3. 2020 do 31. 5. 2020, sta kot **pogoj za koriščenje ukrepa povračila nadomestila za delavce na začasnem čakanju na delu in oprostitve plačila prispevkov določala padec prihodkov na letni ravni**. Za podjetja je bilo ob začetku epidemije nemogoče zanesljivo oceniti, kakšne bodo posledice in kako bo epidemija vplivala na poslovanje v celotnem letu 2020. Mnoga podjetja so se zato v tistem trenutku, v času šoka in dejanskih negativnih razmer na svetovnem trgu, odločila za odreditev čakanja na delo z oceno, da bo imela epidemija pomemben vpliv na letošnje poslovanje. Ne glede na začetni šok, pa se v drugi polovici leta izkazalo, da so nekatera podjetja z zavzetostjo in iznajdljivostjo nadoknadila izgubljen padec prihodkov, zato bodo morala po trenutni zakonodaji prejeta sredstva vračati. Zdi se neupravičeno, da se podjetja, ki so se odločala za koriščenje tega ukrepa, na ta način kaznuje. Potrebno je izhajati iz situacije oz. trenutka, ko so se podjetja odločala za koriščenje ukrepa. Takrat so bila v izjemno težki in nepredvidljivi situaciji, nekatera celo le s 5% realizacijo poslovanja v mesecu aprilu. Podjetja niso imela objektivnih pogojev za zagotavljanje dela vsem zaposlenim. Zato apeliramo, da se spremeni pogoj za zahtevo po vračanju sredstev iz naslova ukrepa povračila nadomestila plače delavcem na začasnem čakanju na delu ter oprostitev plačila prispevkov na način, da **podjetjem ne bo potrebno vračati prejete pomoči iz tega naslova v primeru, da so jim prihodki v obdobju 13. 3. 2020 – 31. 5. 2020 upadli za več kot 10 % glede na enako obdobje v letu 2019 (13. 3. 2019 – 31. 5. 2019)**. Z gotovostjo lahko rečemo, da padec prihodkov v tem obdobju ni naključje,

ampak neposredna posledica epidemije in je zato vsebinsko smiselno, da ta sredstva obdržijo. Šlo je za okoliščino, na katero podjetja niso mogla vplivati, niti se na njo v tako kratkem času niso mogla prilagoditi.

3. POVRŠINSKO ODKOPAVANJE V ZVEZI Z REŠEVANJEM PODALJŠEVANJA KONCESIJ ZA IZKOPE MINERALNIH SUROVIN ZA SLOVENSKO INDUSTRIJO GRADBENEGA MATERIALA

V 2021 in 2022 se bodo koncesije za koriščenje mineralnih surovin iztekale podjetjem na cca. 65 % površin vseh nahajališč mineralnih surovin. Dejstvo je, da ta podjetja za podaljšanje koncesij ne bodo mogla izpolniti pogoja iz 4. točke prvega odstavka 50. člena Zrud-1, ki pravi, da ima koncesionar na zemljiščih, ki so predmet podaljšanja rudarske pravice, pravico izvajati rudarska dela na zemljišču ter ima soglasja morebitnih drugih imetnikov pravic na teh zemljiščih za podaljšanje rudarske pravice, nekatera pa tudi ne pogoja iz 5. točke prvega odstavka istega člena, ki pravi, da je pridobivalni prostor skladen z dokumenti urejanja prostora. Ne na prvi ne na drugi pogoj koncesionarji žal nimajo vpliva glede njune izpolnitve. Pri izpolnjevanju pogoja iz 4. točke prvega odstavka 50. člena Zrud-1 lahko v posameznih primerih prihaja do večletnih zapletov v t. i. pravno-premoženjskih postopkih v okviru pridobivanja rudarske pravice, predvsem zaradi nerešenih lastniških razmerij, ki so posledica razseljenosti, pravnih postopkov zaradi lastniških sporov ali dedovanj itd., ki se lahko vlečejo več let.

Iz tega razloga predlagamo rešitev v smislu **podaljšanja veljavnosti določil sedanjega ZRud-1 z 2-letnim prehodnim obdobjem ter predloge rešitve vprašanj zaradi pravno-premoženjskih postopkov ter postopkov urejanja prostora.**

Še enkrat bi želeli poudariti, da je v primeru zavrnitve našega predloga pod vprašajem poslovanje številnih slovenskih gospodarskih družb, ki se jim koncesija za izkoriščanje mineralnih surovin izteče v letošnjem letu in ki upravljajo s preko 200 nahajališči v Sloveniji, s katerimi je neposredno povezanih več kot 7.000 delovnih mest.

S spoštovanjem,

Mag. Aleš Cantarutti
Generalni direktor GZS